

مقدمه

گل اگزالیس با نام علمی *oxalis triangularis* به تازگی وارد ایران شده است و به خاطر ظاهر خاص و زیبایی آن به شدت محبوب است. این گیاه زیبا شبدر زینتی، گل پروانه‌ای، شبدر بنفش و همچنین گل عشق نیز نامیده می‌شود. برگ‌های گل اگزالیس در شب بسته می‌شود و در روز باز می‌شوند، حرکت‌های آن و شباهت ظاهری برگ‌ها به پروانه، باعث شده تا عنوان گل پروانه‌ای را به آن بدهند. به این حرکات گیاهان فتوناستیک می‌گویند. در نگاه اول شاید تصور کنید که نگهداری از چنین گیاهی سخت است، اما لازم است بدانید که شبدر زینتی دارای روش نگهداری سختی نبوده و به سادگی در آپارتمان رشد خواهد کرد.

مشخصات گیاه اگزالیس

گل اگزالیس در ایران با نام فارسی گل پروانه‌ای یا شبدر زینتی، شبدر بنفش شناخته می‌شود. این گل زیبا و خوش رنگ از خانواده‌ی اگزالیداسه بوده و زیستگاه اصلی آن کشور برزیل (سامبا) است. گل اگزالیس دارای دو گونه‌ی وحشی و گونه‌ی مناسب برای کاشت در گلدان می‌باشد. گونه‌ی وحشی و هرز این گل با برگ‌های ریز و قرمز و ریشه‌هایی محکم می‌باشد و روی زمین رشد می‌کند. همانطور که گفته شد شبدر زینتی از خانواده‌ی اگزالیداسه بوده و گیاهان مربوط به این خانواده به طور طبیعی دارای اسید اگزالیک می‌باشند، که در برگ‌ها و ساقه‌های گیاه می‌باشد و یک مکانیسم دفاعی برای گیاه محسوب می‌شود، این اسید باعث ترش مزه شدن برگ‌ها و شاخه‌ها می‌شود و لذا علف خواران از این گیاه تغذیه نمی‌کنند. اسید اگزالیک، اسیدی قوی محسوب می‌شود و در صورت بلعیده شدن توسط انسان باعث تحریک دهان و گلو می‌شود. پس باید توجه کنید که این گل زینتی را به هیچ وجه نمی‌توان خورد. گیاه اگزالیس، گیاهی چند ساله و متراکم بوده که ارتفاعی بین ۱۵ تا ۳۰ سانتیمتر و گستردگی یا پهنایی بین ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتر دارد. این گیاه سرعت رشدی متوسط دارد و بین ۵ تا ۱۰ سال عمر می‌کند (شکل ۱). این گیاه کوچک و ظریف دارای ساقه‌ای نازک می‌باشد. برگ‌ها بنفش، قرمز، سبز، سیاه رنگ، سه گوش و به صورت ۳ تایی می‌باشند. (برگ‌ها ظاهری پروانه شکل داشته و بسیار زیبا می‌باشند) شاخ و برگ گیاه در طول روز باز و بسته می‌شوند. این گیاه دارای گل‌هایی کوچک به رنگ‌های سفید، صورتی و یا بنفش می‌باشند. گل‌ها معطر بوده و فصل شکوفایی آن‌ها اواخر بهار و اوایل تابستان است.

اگزالیس

PTMP/SK/R&D/A/ Oxalis01 /11012021

جدول ۱- مشخصات گل اگزالیس

اگزالیس، اکسالیس، شبدر ترشک، گل عشق، گل پروانه‌ای، شبدر زینتی	نام فارسی
purple shamrock	نام انگلیسی
oxalis triangularis	نام علمی
oxalidaceae	خانواده

شکل ۱- گل اگزالیس

شرایط نگهداری گیاه اگزالیس

گل اگزالیس بر خلاف ظاهرش که ممکن است این ذهنیت را تداعی کند که نگهداری سختی دارد اما بر عکس، نگهداری آن بسیار آسان است و به راحتی می‌توان با قرار دادن آن در کنار سایر گل‌ها ترکیب رنگی جذابی ساخت می‌شود.

نور: این گیاه نیز همانند دیگر گیاهانی که دارای برگ‌های رنگی (حاوی ترکیب آنتوسیانین) هستند نیازمند نور زیاد و هوای خنک است تا رنگ برگ‌های آن حفظ شود؛ در غیر این صورت رنگ‌ها به‌سوی سبز تغییر می‌کنند؛ بنابراین برای نگهداری این گیاه نقطه‌ای از خانه را انتخاب کنید که همواره روشن باشد، این بدان معنی نیست که می‌توانید این گیاه را در زیر نور مستقیم نگهداری کنید، همین‌که نور غیرمستقیم به آن برسد کافی است.

شکل ۲- کاهش نور سبب شدن برگ‌های گیاه اگزالیس می‌شود.

دما: این گیاه نیاز به هوای خنک دارد. بهترین دما برای این گیاه ما بین ۱۶ تا ۲۴ درجه است. در غیر این صورت رنگ برگ‌های آن سبز خواهد شد.

شکل ۳- افزایش دما سبب سبز شدن تمام برگ‌های گیاه اگزالیس می‌شود.

رطوبت و آبیاری: سعی کنید برای این گیاه رطوبت کافی را ایجاد کنید، برای این منظور می‌توانید هم آن را در کنار گیاهان دیگر نگهداری کنید و یا ظرفی پر از آب در قسمت زیرین و زیرگلدانی قرار دهید تا رطوبت مورد نیاز تأمین شود یا هفته‌ای دو بار با آب جوشیده ۴۸ ساعت مانده گیاه را غبارپاشی کنید. این گیاه دارای پیاز یا ریزوم است و اگر آبیاری زیادی انجام دهید پیاز آن خواهد سوخت؛ بنابراین بهتر است این گیاه را هفته‌ای یک بار آبیاری کنید؛ به عبارت دیگر بهتر است بین هر دو آبیاری سطح خاک گلدان خشک شود.

خاک و کوددهی: خاک مناسب برای این گیاه باید غنی باشد، ترکیب خاک‌هایی همچون خاک برگ، خاک باغچه و یا ترکیب پیت ماوس و پرولیت بسیار برای گیاه مناسب است. هر دو سال یکبار در فصل زمستان که گیاه در خواب است باید گلدان را تعویض کنید؛ این گیاه به دلیل داشتن برگ‌هایی به رنگ قرمز نیاز به تغذیه قوی نیز دارد، از این رو بهتر است تا گیاه را هر دو هفته یک بار توسط کودهای مختص به آن تغذیه کنید.

شکل ۴- خاک مورد استفاده برای گیاه اگزالیس

تکثیر: اگزالیس به روش تقسیم ریزوم، غده و پیاز تکثیر می‌شود. در پایان زمان استراحت گیاه و در هنگام تعویض گلدان با تقسیم پیازهای گیاه مادری و کاشت هر قسمت از توده گیاه در یک گلدان مستقل حاوی خاک معمولی + خاک برگ + شن درشت، می‌توان اگزالیس را تکثیر کرد. می‌توانید هر ۱۰ پیاز را در یک گلدان و در عمق ۲ تا ۳ سانتی متری بکارید. برای کاشت در فضای باز فاصله ۷ تا ۱۰ سانتی متری بین پیازها را رعایت کنید. قبل از کاشت پیازها، ابتدا خاک را خیس کرده و اجازه دهید تا آب اضافی خارج شود. آبیاری زیاد باعث پوسیدگی پیازها می‌شود. گلدان حاوی پیازها را در مکانی که ۴ تا ۵ ساعت آفتاب مستقیم دارد، قرار دهید.

شکل ۵- تکثیر گیاه اگزالیس از طریق پیاز

بیماری‌های گیاه اگزالیس

زرد شدن برگ‌ها: شایع‌ترین علت زردی برگ‌ها در گیاه اگزالیس رطوبت نامناسب خاک و افراط و تفریط در آبیاری است، در بیشتر مواقع مربوط به آبیاری زیاد گل‌دان می‌شود. فقط وقتی گیاه خود را آبیاری کنید که خاک گل‌دان کاملا خشک باشد.

شکل ۶- زرد شدن برگ‌های گیاه اگزالیس به دلیل آبیاری بیش از حد

ریزش برگ‌ها: اگر گیاه شما دچار برگ‌ریزی در زمستان شد و حس کردید در حال از دست رفتن است، بهتر است تمامی شاخ و برگ‌ها را قطع نموده و اجازه دهید تا گیاه شما به خواب رفته و خودش مجدداً جوانه بزند. خواب زمستانی جز طبیعت این گل است اما خواب تابستانی زمانی اتفاق می‌افتد که گیاه شرایط با دمای زیاد و کم آبی را تجربه کرده باشد.

دراز و علفی شدن ساقه‌ها: این عارضه به دلیل کمبود نور است و گیاه به سمت نور متمایل می‌شود تا نور مورد نیازش را به دست آورد به همین دلیل به سمت بالا حرکت کرده و بیش از حد بلند شده است. باید گیاه را به محلی که نور کافی داشته باشد منتقل کرده و مطمئن شوید که هوا گرم نیست و دما رو به خنکی می‌باشد.

شکل ۷- رشد بیش از حد گیاه اگزالیس بدلیل کمبود نور

خشکی و سوختگی نوک و حاشیه برگ‌ها: علت این امر تشنگی گیاه است، که در نهایت موجب پژمردگی گیاه شما خواهد شد. برای رفع این مشکل، گیاهتان را آبیاری کنید.

گل ندادن: علت این امر، کوددهی زیاد است. بهترین زمان برای کوددهی، بعد از گل دادن گیاه است.

آفات گیاه اگزالیس

وجود زخم‌های سفید و پنبه‌ای شکل بر روی برگ‌ها: شپشک آرد آلود این مشکل را ایجاد می‌کند. این آفت از شیرهای گیاه تغذیه کرده و موجب کم رنگ و بد شکل شدن برگ‌های جدید گیاه می‌شود و در صورت از بین نبردن مشکل در آخر موجب مرگ گیاه می‌شود. در صورت کم بودن آفات می‌توانید از پنبه‌ی آغشته به آب و صابون کمک بگیرید و با آن آفات را از روی گیاه پاک کنید.

اگزالیس

PTMP/SK/R&D/A/ Oxalis01 /11012021

در صورتی که می‌خواهید از دفع و نابودی آفات مطمئن باشید از سموم حشره‌کش نفوذی کمک گرفته و مطابق با دستور هر دو هفته یکبار تا زمان رفع کامل مشکل سمپاشی کنید.

وجود نقاط زرد رنگ بر روی برگ‌ها: عامل این بیماری، نوعی قارچ است. این قارچ باعث ایجاد جوش‌های ریز پودری زرد رنگ تا نارنجی رنگ در قسمت زیر برگ‌ها می‌شود. حذف برگ‌های آلوده، عدم آب‌پاشی روی گیاه و استفاده از قارچ‌کش مناسب در کنترل آن بسیار موثر خواهد بود.

شکل ۸- بیماری زنگ بر روی برگ‌های گیاه اگزالیس

منبع

ترجمه و تدوین: گروه تحقیق و توسعه تعاونی پترو تمدن مهام پارس

